

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΣΚΗΝΗ Β'

ΒΑΣΙΛΕΥΣ—ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ—ΓΟΥΧΟΣ (γελωτοποιός)

Ἡ σκηνὴ ἐντὸς τοῦ ἀρχαίου κοιμητηρίου τῆς μονῆς τοῦ Λα-
τεράνου, ἐπὶ τῶν ὄρεινῶν συνόρων τῆς Καταλωνίας. Ἐν τῷ
κοιμητηρίῳ οἱ ἄνω ρηθέντες. Εἰς τὸ βάθος ὁ μοναχὸς Τορκουε-
μάδας παρέρχεται κλίνων πρὸ τῶν διαφόρων τάφων. Παρατη-
ρῶν τοῦτον ὁ βασιλεὺς, τὸν δεικνύει τῷ ἡγουμένῳ καὶ ἀρχεται
τῆς ἐξετάσεώς του ἀπ' αὐτοῦ.)

ΒΑΣΙΛΕΥΣ (τῷ ἡγουμένῳ).

Ἐν πρώτοις τί ὁ μοναχὸς εἶνε αὐτός, ὁ ἔχων
Ἐξεστηκυῖαν τὴν μορφήν, ἄλλοτον φέρων ῥάσον
Τοῦ ἰδικοῦ σου, κλίνων δὲ τὸ γόνυ του, ὁσάκις
Σταυρὸν κάνένα ἀπαντᾷ;

ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ

Εἶνε τρελλός!...

ΒΑΣΙΛΕΥΣ

Ὅποσον

Εἶνε ὠχρός!

ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ

Ναί! ἀγρυπνεῖ, νηστεύει, ἐξαντλεῖται,
Λαλεῖ σφοδρῶς καὶ σκεπῆς τὴν κεφαλὴν βαδίζει
ὑπὸ τὸν ἥλιον. Ἐκεῖ ἐξίσταται πολλάκις,
Παραληρεῖ, φαντάζεται νὰ πορευθῇ καὶ ἰδῇ
Τοὺς Πάπας, τὸ καθήκον των αὐτὸς νὰ τοὺς διδάξῃ
Γονυπετής. Ὅταν αὐτὸς διέρχεται, οἰγῶμεν
Διότι εἰς τὸ τάγμα μας ἐκεῖνος δὲν ἀνήκει
Μένει ἐπιτηρούμενος ἐν τῇ μονῇ μας ταύτῃ.
Εἰς δὲ τὰ μοναστήρια ἡμῶν κλείονται πάντες
Οἱ ἱερεῖς, ὅσοι σοφοί, ἀνήσυχοι, ῥεμβώδεις
Εἰς τὰ χωρία δυνατὸν διδασκαλίαν εἶνε
Νὰ σπεύρωσιν, ἀντίθετον πρὸς ὅ,τι ἡ Ἐκκλησία
Τῆς Ἰσπανίας βούλεται.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ

Ὅποῖαν τρέλλαν ἔχει...

ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ

Πυρὸς βλέπει ὁράματα, τὸν Σατανᾶν, τὸν Ἄδην...
Καὶ πρὸ μικροῦ μένει ἐδῶ.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ

Γέρων εἶνε!

ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ

Ὀλίγον

Θὰ ζήσῃ ἔτι, φαίνεται.

(* Ὁ μοναχὸς Τορκ. ἀφανίζεται χωρὶς οὐδένα νὰ ἴδῃ).

* ΓΟΥΧΟΣ (καθ' ἑαυτὸν, θεωρῶν τὰς ῥάβδους του)

Κωδωνοκρότους δύο

Ἐχω· χρυσὴ εἶνε ἡ μέν, ἡ δὲ ὀρειχαλκίνη.

Ἡ μὲν καλεῖται ἀγαθόν, ἡ δὲ κακὸν καλεῖται!

Πλὴν ἀμφοτέρας ἀγαπῶ ἐξ ἴσου. Ὁ σκοπός μου

Εἶνε μηδέν!

(θεωρῶν τὴν πᾶσαν ἐπὶ τῶν τάφων)

Ἀνθὴ ἐδῶ, ἐκεῖ δὲ ξηρὰ φύλλα....

ΒΑΣΙΛΕΥΣ

Ἐχαλαρώθησαν πολὺ εἰς τὰς μονὰς τὰ ἥθη;

Ὡ μοναχέ!

ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ

Αὐθέντα μου!...

ΒΑΣΙΛΕΥΣ

Γυναῖκες θεωροῦνται

Πολὺ συχνὰ εἰς τὴν μονὴν αὐτήν. Αἱ; —

ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ

Ἡ μονή μας

'Εγγὺς κεῖτ' εἰς κοινόδιον τῶν Οὐρσολίνων, ἀναξ,

Αἴτινες εἶνε ποιμνιον ἡμῶν. Εἴμεθα....

ΒΑΣΙΛΕΥΣ

Τράγοι

Φυλάττοντες ἀμνάδας.

ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ

Πλὴν, αὐθέντα μου!...

ΓΟΥΧΟΣ (καθ' ἑαυτὸν)

Ἐκάστη

Μονὴ ἀνδρῶν τὸ παρ' αὐτῷ κοινόδιον Οηλέων

Κατ' ἔθος ἐξομολογεῖ. Τὸ σφάλμα διαπράττει

Καὶ πατρικῶς τὸ συγχωρεῖ. Ἐπὶ δὲ τὰς καρδίας

Ἐκείνων βουλευούσα ἐν πάσῃ τῇ ἰσχύι

Αὐτῆς, ἀφ' οὗ ταῖς ἀφαιρεῖ τὴν ἀρετὴν ἐν πρώτοις,

Τὴν ἀθωότητα αὐταῖς κατόπιν ἀποδίδει.

Τῆς ἐξομολογήσεως κρυφίον! Γλυκὺ θαῦμα!...

ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ

Τὰ τέκνα, ἀναξ, τοῦ Λευῆ καὶ τῆς Σιών αἱ κόραι...

ΒΑΣΙΛΕΥΣ

'Αποτελοῦσιν ἄριστα ἀνδρόγυνα. Ἀλλ' ὅμως

Δὲν θέλω στέρεξαι καὶ γνωστὸν θὰ κάμω εἰς τὴν Ῥώμην

Αὐτό.

ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ (προσκλίνων).

Αὐθέντα!

(ΓΟΥΧΟΣ καθ' ἑαυτὸν)

Εἰς αὐτὴν τὴν θύραν τῆς μονῆς των,

'Ενθα νάνασσῃ ἐπαυσεν ὁ Ἰησοῦς, ὁπότεαν

'Ο ἔρως, ὁ μικρὸς θεὸς, ἐξαίφνης κροταλήσῃ,

Δὲν δύναται ἐπὶ πολὺ νὰ θυμωθῇ ὁ Σίτζος,

'Ο Πάπας—ὅστις κέκτηται ἐκ θεραπαίνης δύο

Παιδιά—τὸ κιγκλιδωτὸν κ' ἐκεῖνοι ἂν ἀνοίξουν!

ΒΑΣΙΛΕΥΣ (τῷ ἡγουμένῳ).

'Η Ῥώμη διατίθεται νὰ τιμωρήσῃ ἤδη

Καὶ ὁ καιρὸς εἶν' ὥριμος!

(ἀτενίζων ἀσκαρδαμυκτὴ αὐτόν).

Ὁ ἅγιος Οὐργέλης

Εὐρίσκεται, ὡς ἔμαθον, ἐντὸς αὐτῶν τῶν τοίχων,

Μὲ ἐξουσιοδότησιν νὰ τιμωρήσῃ πλήρῃ!

(ὁ ἡγούμενος ὑποκλίνεται)

ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ

Μόνον ὡς πρὸς τὰ δόγματα καὶ ἵνα καταστρέψῃ

Τὰς πλάνας, ὧ αὐθέντα, ἡ καταβάλη ταύτας.

Οὐδὲν πλειότερον...

ΜΑΡΚΙΩΝ (ταπεινοφώνως τῷ βασιλεῖ)

Καλοὶ πρόσκοποι οἱ ὀφθαλμοὶ σου

Τυχάνουσιν.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ (τῷ μαρκίῳ)

'Αρέσκομαι νὰ βλέπω...

(θεωρεῖ τὴν πρὸ αὐτοῦ χαίνουσαν εἴσοδον τοῦ ὑπογείου)

Τί εἶνε τοῦτο;

ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ

'Ανοικτὸν μνημα, βασιλεῦ, εἶνε.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ

Ἄνοικτόν μνημα!

ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ

Ναί, ἀναξ!

ΒΑΣΙΛΕΥΣ

Διὰ τίνα πλήν;

ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ

Ὁ Πλάστης γνωρίζει

Πότε πίπτει ὁ ἄνθρωπος...

ΒΑΣΙΛΕΥΣ

Τὸ μνημα διὰ ποῖον

Εἶνε αὐτό;

(Ὁ ἡγούμενος σιωπᾷ, ὁ βασιλεὺς ἐντονώτερον...)

ΒΑΣΙΛΕΥΣ

Εἰς τὴν στιγμήν εἶπέ το! Ἀποκρίσου!

Ὅμιλει!

ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ

Ἀγνοῶ αὐτό... Πλήν ἀναμένει...

Ἴσως ἐμὲ ἢ μᾶλλον σέ!

ΜΑΡΚΙΩΝ (εἰς τὸ οὖς τοῦ βασιλέως)

Ὅποταν ἐννοοῦσι

Κάνένα εἰς μονὴν τίνα, ἀνώτερον τῶν ἄλλων
Μοναχόν, εἴτ' εἰς τὸ καλόν ἢ τὸ κακόν, ἐκεῖνον
Τὸν ἐξαλείφουσι.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ

Καλὸν αὐτό, τῷ ὄντι, μέσον,

Φονεύουν τοῦτον.

ΜΑΡΚΙΩΝ

Οὐδαμῶς. Μυσάττεται τὸ αἷμα

Ἡ Ἐκκλησία! Θάπτουσιν αὐτὸν ἀπλῶς, αὐθέντα.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ

Ἡ νόησα.

ΜΑΡΚΙΩΝ

Εἶν' ἔρημον τὸ μέρος. Σὺ φωνάζεις
Δὲν σὲ ἀκούει πλήν οὐδεὶς, ἀντίστασαι,
Ὅδιτις κάνεις!

(Δεικνύων τὴν ὁπὴν ἐν ἡ κλίμαξ καὶ πλάξ.)

Ὡθοῦσι τὸν θνητὸν βαθμῖδα πρὸς βαθμῖδα
Ἐδῶ. Αὐτὸς κατέρχεται, ὅταν δ' εἰς τὸν πυθμένα
Ἐγγίσῃ, τότε θέτουσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
Αὐτὸν τὸν λίθον καὶ νῦν τῷ κλείει αἰωνίως
Τὰ βλέφαρα! Ὁ ἄνθρωπος, οἱ ἄνεμοι, τὰ δάση,
Τὰ ὕδατα, ὁ οὐρανὸς εὐρίσκοντ' ὑπεράνω
Τῆς σκιᾶς ταύτης. Τότε δ' αὐτός...

ΒΑΣΙΛΕΥΣ

Εἶνε νεκρός! Τὸ πρᾶγμα

Αὐτὸ εἶνε ἀπλούστατον.

ΜΑΡΚΙΩΝ

Ἄν θέλῃ, ἀποθνήσκει

Καὶ οὕτω πως δὲν ἔχυσεν ἡ Ἐκκλησία αἷμα!..

(ὁ βασιλεὺς ἐπιδοκιμάζει νεύματι)

Ἐν Πειραιεῖ, 20 ὁδίου 1883.

Π. Κ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΝΗΣ

ΝΕΩΤΕΡΑΙ ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ

ΤΟ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΝ ΦΩΣ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΡΜΟΥ ΤΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ.

Ἀπλοῦς λύχνος ἐλαίου μετὰ τινος ἀνταυγαστήρος εἶνε, ὡς γνωστὸν, τὸ μόνον φωτιστικὸν μέσον τοῦ συρμοῦ τῶν σιδηροδρόμων. Ὁ φωστήρ ὅμως οὗτος ἔχει λίαν ἀνίσχυρον ἔντασιν, ἐλαχίστη δὲ τῆς ὁδοῦ καμπυλότης, χαράδρα ἢ πληθὺς δένδρων, κρύπτουσιν αὐτὸν εἰς πᾶσαν στιγμήν. Δὲν θὰ ἦτο δὲ ἀδιάφορον, ἐὰν ἰσχυρά φωταγώγησις ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ συρμοῦ ἀνήγγελλε μακρόθεν τὴν ἀφίξιν αὐτοῦ. Εἰς ἐκπλήρωσιν λοιπὸν τῆς ἐργασίας ταύτης προωρίζεται τὸ ἡλεκτρικὸν φῶς, ὅπερ παρέχει ἀπλῇ τις ἡλεκτροδυναμικὴ μηχανὴ Gramme, κινουμένη ὑπὸ μικρᾶς ποσότητος ἀτμοῦ τῆς ἀτμομηχανῆς τοῦ σιδηροδρόμου. Πρὸς συγκέντρωσιν τῶν ἀκτίνων προστίθεται εἰς ἀνταυγαστήρ, προσρίπτων αὐτὰς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἐν εἵδει παραλλήλου δέσμης, οὕτω δὲ φωτίζων μετὰ μεγάλης ἐντάσεως τὴν διαβαινομένην ὁδόν.

Τὸ σύστημα τοῦτο, δι' οὗ τῷ 1873 ὁ Jablochkoff ἐφώτιζε τὴν ἀπὸ Μόσχας εἰς Κούρσκην ὁδὸν τοῦ σιδηροδρόμου, κατὰ τὰς ὁδοιπορίας Ἀλεξάνδρου τοῦ Β', προετάρθη εἰς πολλὰς εὐρωπαϊκὰς ἐταιρίας σιδηροδρόμων, ἀλλ' ἔτι δὲν ἔγεινε παραδεκτὸν διὰ τρόπου λίαν εὐνοϊκοῦ, τῶν μηχανικῶν ἀνθισταμένων εἰς τὴν ἐγκαθίδρυσιν αὐτοῦ.

Ὅπωδὴποτε καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ὁ διὰ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ φωτισμὸς τῶν σιδηροδρόμων δὲν ἐδοκιμάσθη σοβαρῶς ἐν Εὐρώπῃ, ἐν Γαλλίᾳ δὲ μόνον ἐπὶ τοῦ βορείου σιδηροδρόμου, τῷ 1879. Ἴδου τὸ σύστημα αὐτοῦ, ὅπερ ἐτέθη ἐν ἐνεργείᾳ ὑπὸ τοῦ μηχανικοῦ Girouard.

Ἐπὶ τοῦ ἐφοδιαστηρίου (tende) ¹ ὑπάρχει δυναμοηλεκτρικὴ τις μηχανὴ Gramme, παράγουσα φῶς, λαμβάνουσα δὲ τὴν κίνησιν αὐτῆς ἀπὸ τοῦ ἄξονος τῆς ἀμάξης ταύτης. Ἐμπροσθεν τῆς ἀτμαμάξης, ἐν συγκοινωνίᾳ μετὰ τῆς δυναμοηλεκτρικῆς μηχανῆς, κεῖται ἡ εἰς μακρὰν ἀποστασιν τὸ φῶς τοῦτο βάλλουσα φωτιστικὴ συσκευή, συγκειμένη ἐκ τινος λύχνου Jablochkoff καὶ ἰσχυροῦ τινος παραβολικοῦ ἀνταυγαστήρος. Ἐπηργυρωμένη τις ὑελίνη πλάξ ἢ μᾶλλον ἐπιλευκοχρυσωμένη, ἔχουσα κλίσιν 45 μοιρῶν, δέχεται τὴν φωτεινὴν δέσμην καὶ δύναται νὰ διευθυνθῇ κατὰ τὴν βούλησιν τοῦ μηχανικοῦ, διότι περιβάλλεται ὑπὸ τινος εὐκινήτου στεφάνης (cadre), ἥτις ἐπιτρέπει εἰς αὐτὸν νὰ κινήσῃ αὐτὴν πρὸς τὰ δεξιὰ ἢ πρὸς τ' ἀριστερά, μένουσα πάντοτε ἐπὶ τῆς αὐτῆς γωνίας. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐπιλευκοχρυσωμένη αὕτη πλάξ εἶνε ἡμιδιαφανής, μέρος μόνον τῆς φωτεινῆς δέσμης διευθύνεται παραλλήλως τῇ ὁδῷ· τὸ λοιπὸν ρίπτεται καθέτως πρὸς τὰ ἄνω, σχηματίζον κωνικὴν δέσμην, ἥτις ἐπιτρέπει μακρόθεν νὰ φαίνεται ὁ συρμός, καὶ ἂν ἔτι εὐρίσκηται ἐν χαράδρᾳ, ἢ μεταξὺ δένδρων, γεφύρας καὶ λοιπῶν ἐμποδίων.

Ὁ δυνάμενος τὰ μεγάλα δύναται καὶ τὰ μικρά. Τὸ

¹ Ἀποθήκη ὕδατος, ἀνθράκων καὶ λοιπῶν ἐφοδίων κειμένη ὀπίσθεν τῆς ἀτμαμάξης.